

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet elektrotehnike i računarstva

Prof.dr.sc. Vedran Bilas FER
Doc.dr.sc. Vlatka Bilas EF

Poduzetništvo i izvoz u visokim tehnologijama

P6 – Internacionalizacija i izvoz

Sadržaj

- Strategije nastupa na stranim tržištima
- Pravila odabira strategije ulaska na strana tržišta
- Izvoz kao strategija poduzeća
- Klasteri kao mogućnost nastupa na stranim tržištima
- *Born global* poduzeća

Strategije nastupa na stranim tržištima – 1

- Ovisi o troškovima, barijerama ulazu, riziku i sl.
- Mogućnost izbora
  - Licenca
  - Franšiza
  - Inozemna izravna ulaganja
  - Zajednička ulaganja
  - Spajanja i akvizicije

Odabir strategije ulaska na strana tržišta

- Pravilo naivnosti
- Pravilo pragmatičnosti
- Pravilo strategije

Strategije nastupa na stranim tržištima – 2

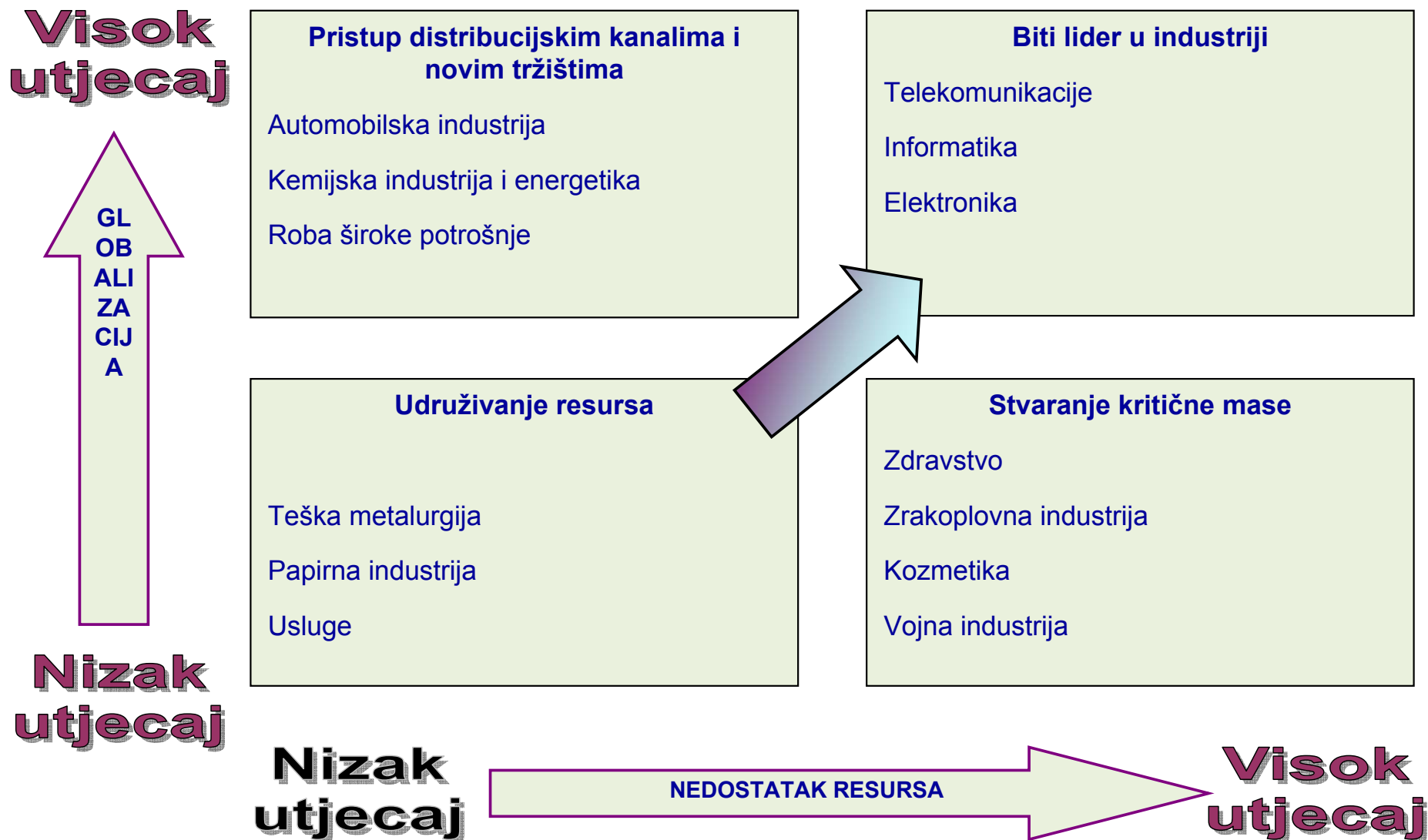
- **Licenca** - oblik ugovornog posla kojim poduzeće davatelj licence, daje inozemnom poduzeću primatelju dozvolu korištenja proizvodnih procesa, tržišne marke, *know-how*-a ili drugih vještina prema ugovoru
- **Franšiza** - ugovorni posao kojim davatelj franšize daje pravo korištenja tržišne marke i imena primatelju franšize te pravo obavljanja poslovnih aktivnosti u skladu s navedenim odredbama ugovora
- **Zajedničko ulaganje** kao jedan od oblika inozemnih ulaganja je oblik poduzeća u kojem dva ili više ulagača dijele vlasništvo i kontrolu upravljanja i odlučivanja
- **Inozemna izravna ulaganja** predstavljaju trajan interes i preuzimanje kontrole nad inozemnim poduzećem od strane ulagača
- **Spajanja i akvizicije** predstavljaju osnivanje poduzeća u punom vlasništvu pripajanjem ili spajanjem s postojećim poduzećem u stranoj zemlji

Strateški savezi

- **Strateški savezi** predstavljaju najpopularniju strategiju internacionalizacije malih i srednjih poduzeća u industrijama visoke tehnologije
- Savezi su oblici kooperacije između jednog ili više samostalnih poduzeća u kojima dijele rizike i prihode s ciljem zajedničkog postizanja jače konkurentske pozicije

Primarni motivi stvaranja strateških saveza prema industrijama

Izvor: Tipurić, D. i Markulin, G. (2002) Strateški savezi: *suradnjom* poduzeća do konkurentske prednosti. Zagreb: Sinergija, str. 53.

Izvoz kao strategija poduzeća

- Najčešće korišten, tradicionalan i etabliran način prodora na strana tržišta
- Prvi korak procesa internacionalizacije
- Agresivan vs. pasivan izvoz
- Direktan vs. indirektan izvoz

Izbor izvoza kao strategije poduzeća

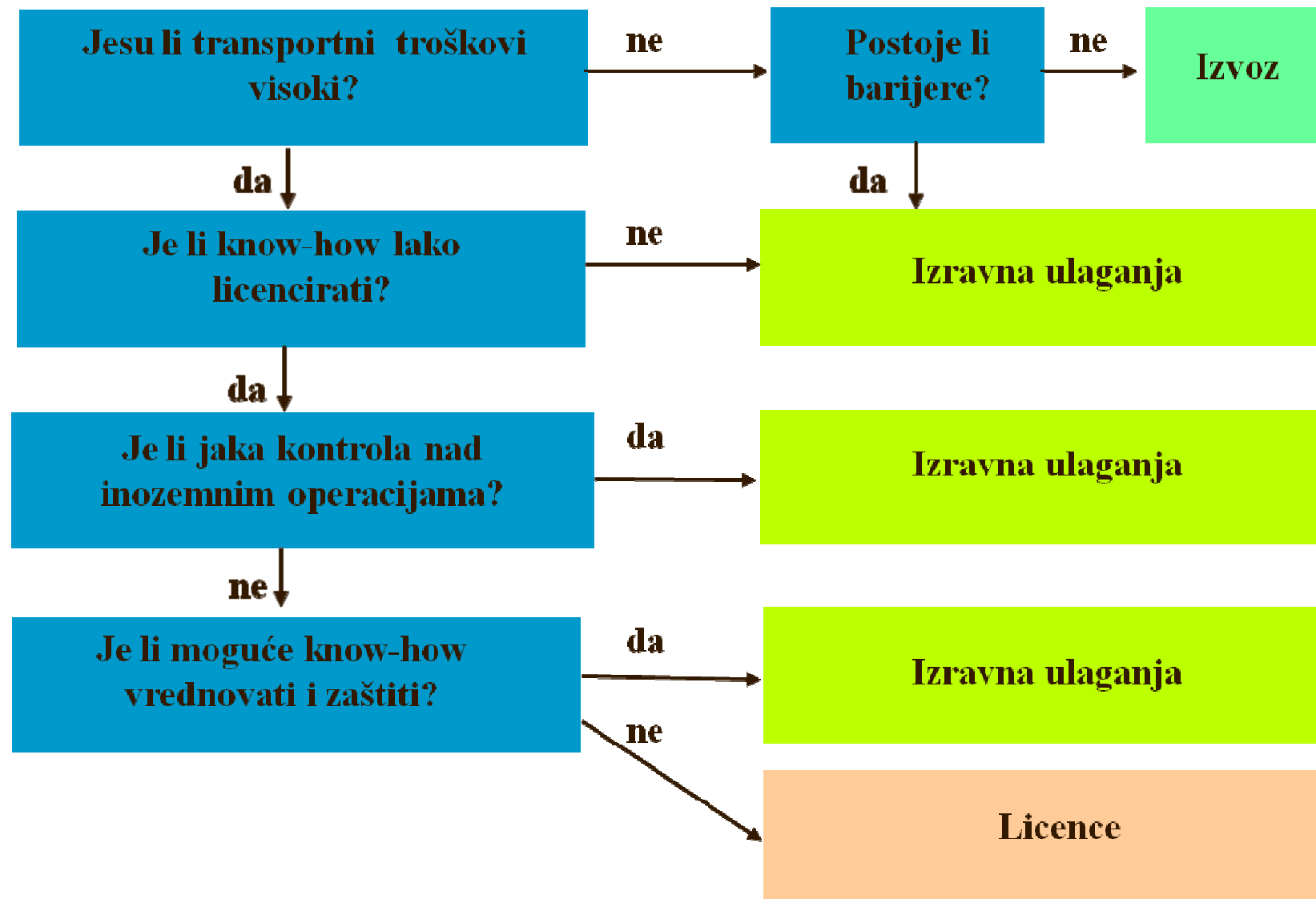
➤ Interni čimbenici

- međunarodno iskustvo
- znanje i informacije
- interni resursi
- karakteristike proizvoda

➤ Eksterni čimbenici

- udaljenost tržišta
- veličina tržišta i potražnja
- barijere ulasku i dr.

Izbor - izvoz, licenca ili izravna ulaganja

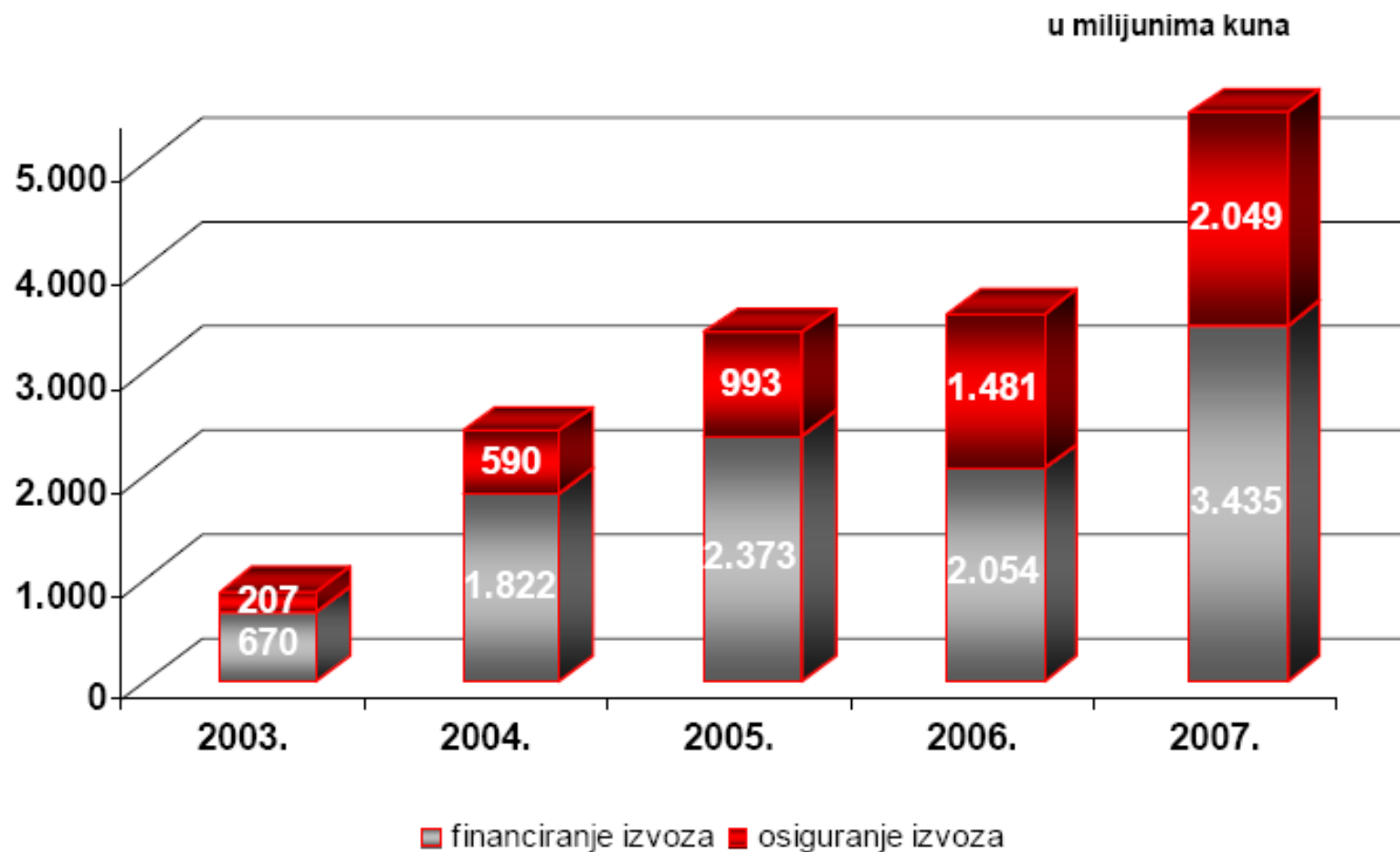

Izvoz u Hrvatskoj...

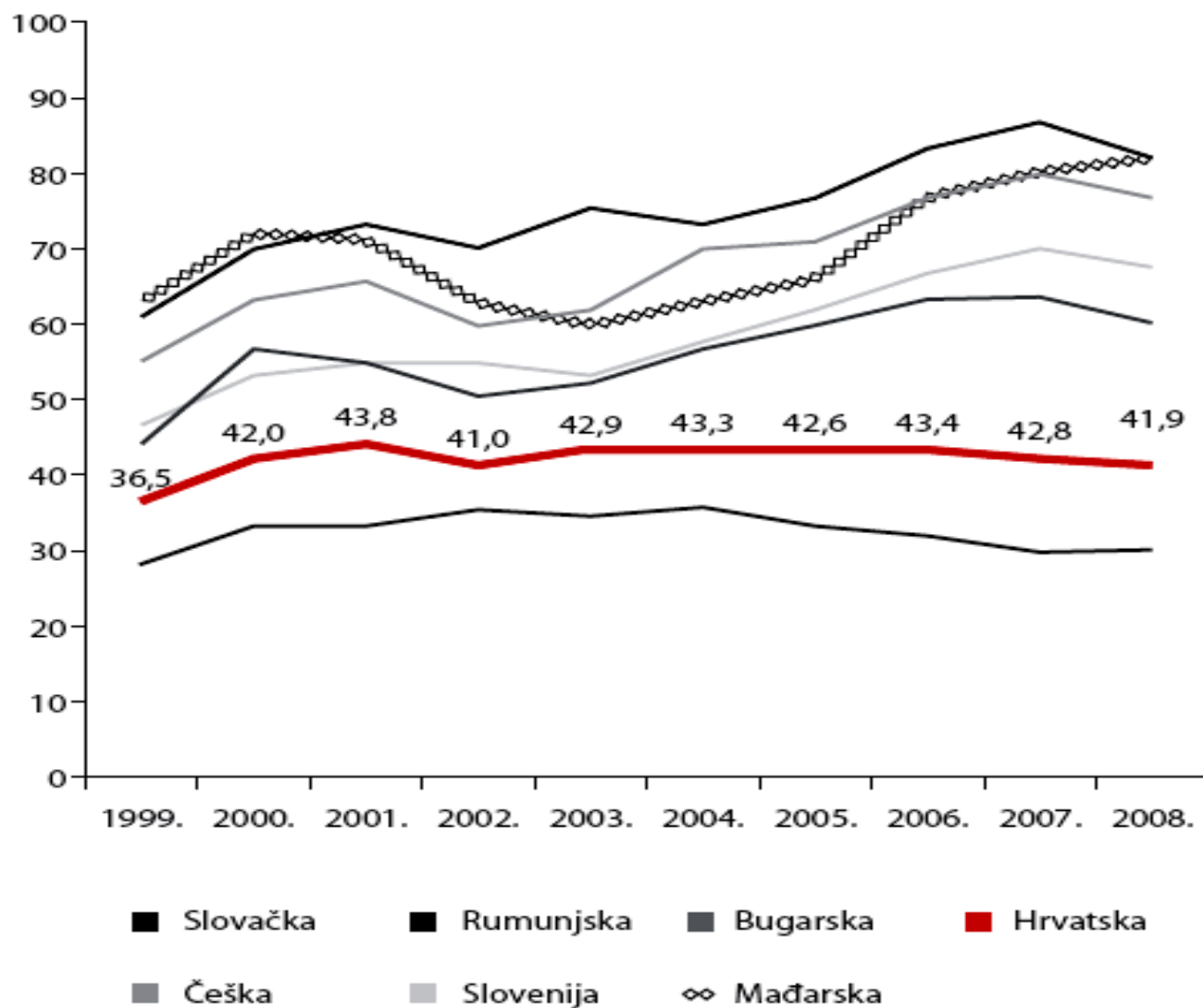

- **Podršku financiranju izvoznika** Republika Hrvatska provodi uz pomoć nekoliko institucija i agencija
  - ❑ Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MINGORP) i Hrvatska izvozna ofenziva (HIO)
  - ❑ Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)
  - ❑ Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG)

Potpora izvoznicima

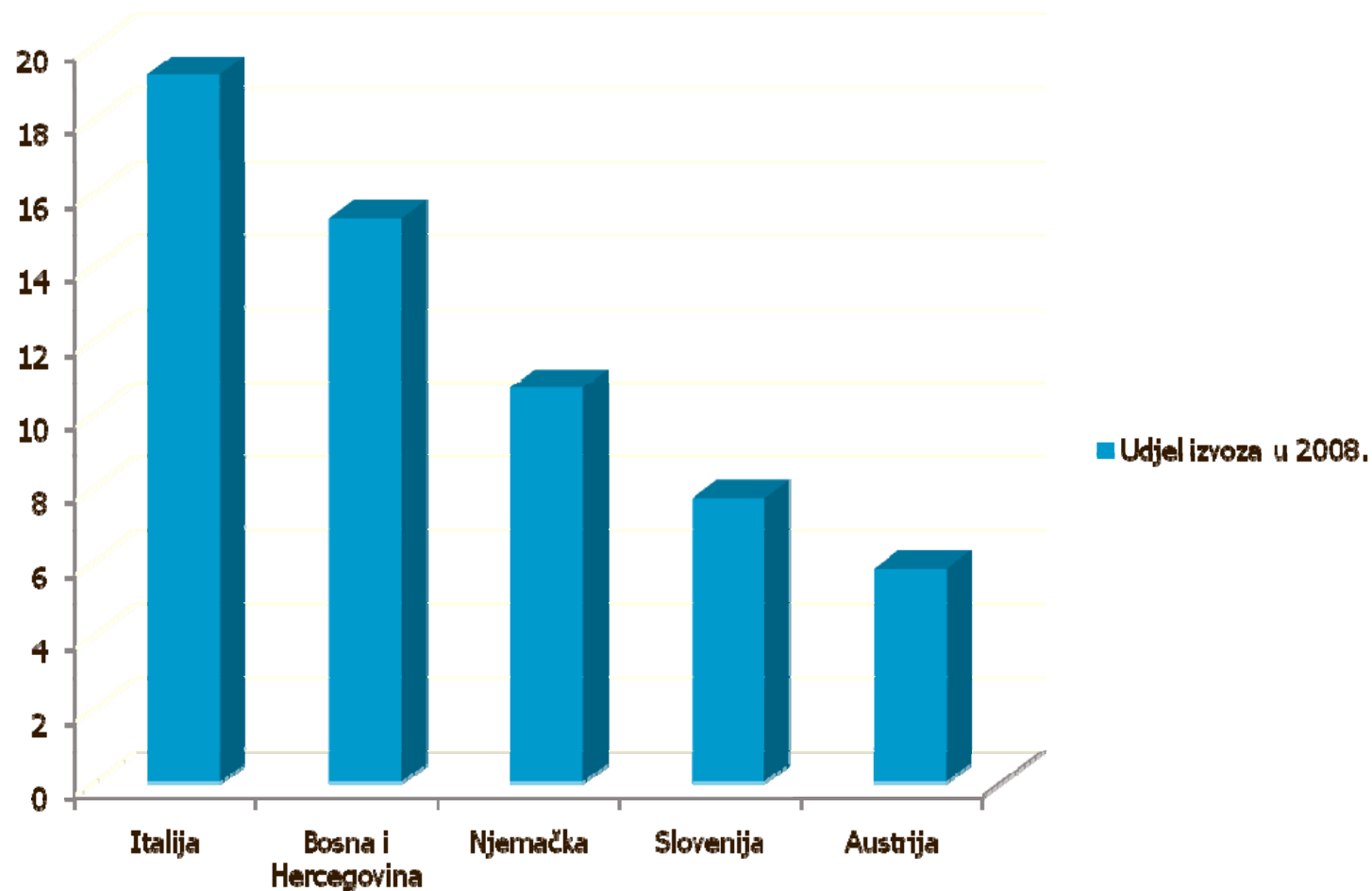
Izvoz roba i usluga, % BDP

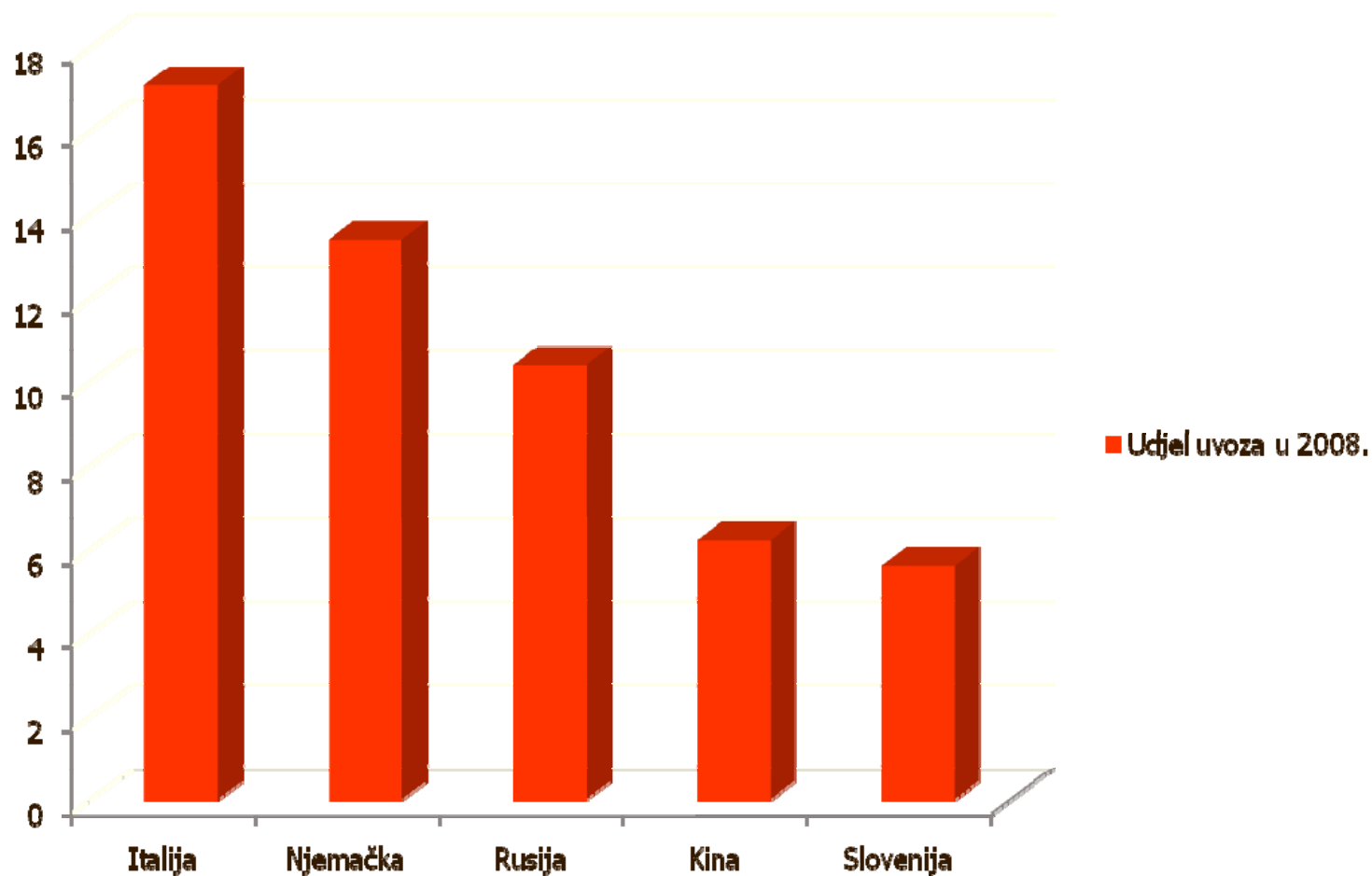
Ukupna robna razmjena RH, mil USD

Najveći izvozni partneri RH

Najveći uvozni partneri RH

Klasteri - mogućnost nastupa na stranim tržištima

Tri najvažnije dimenzije koncepta klastera

1. geografska koncentracija
2. pružanje niza specijaliziranih i prilagođenih usluga određenim grupama poduzeća,
3. klasteri karakterizira poseban dinamičan društveno-organizacijski element
  - Ø klasteri povezuju različite aktere u zemlji poput sveučilišta, poduzeća i vladu
  - Ø nastoje potaknuti njihovu međusobnu suradnju

Born global poduzeća – 1

- Nov ili stari koncept?
- Više različitih definicija...
- Ono što je zajedničko većini autora koji su istraživali ovaj fenomen jest da prilikom definiranja *born global* poduzeća uzimaju izvozne aktivnosti kao važan čimbenik

***Born global* poduzeća – 2**

- Dva su najvažnija kriterija po kojima se *born global* poduzeća razlikuju od tradicionalnih međunarodnih poduzeća
  - ❑ brzina internacionalizacije (vremenski okvir)
  - ❑ geografski opseg (broj tržišta)
- *Born global* poduzeća djeluju na pet ili više različitih stranih tržišta, dio su najmanje dva klastera i ostvaruju najmanje 25% udjela inozemne prodaje u ukupnoj prodaji

Čimbenici osnivanja *born global* poduzeća

➤ Interni čimbenici

- starost i veličina poduzeća
- iskustvo i znanje poduzetnika i menadžera
- interni resursi, osobito financijski

➤ Eksterni čimbenici

- veličina tržišta i tržišni uvjeti
- tehnološki napredak
- povećana važnost globalnih mreža i saveza...